

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ CELA ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 10244/14)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

20 Απριλίου 2017

Η απόφαση αυτή είναι τελεσίδικη αλλά μπορεί να υπαχθεί σε αναδιατύπωση.

Στην υπόθεση Cela και λοιποί κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε επιτροπή, η σύνθεση της οποίας έχει ως εξής:

Ledi Bianku, *πρόεδρος,*

Armen Harutyunyan,

Jovan Plevski, *δικαστές,*

και Renata Degener, *αναπληρώτρια γραμματέας τμήματος,*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 28 Μαρτίου 2017,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία ελήφθη την πιο πάνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 10244/14) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας η οποία κατατέθηκε δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση») στις 28 Ιανουαρίου 2014 από έξι προσφεύγοντες αλβανικής και ελληνικής υπηκοότητας των οποίων τα ονόματα αναγράφονται στο συνημμένο παράρτημα. Εκπροσωπήθηκαν από τον κ. Κ. Τσιτσελίκη και τον κ. Α. Σπάθη, δικηγόρους του συλλόγου Θεσσαλονίκης.

2. Η ελληνική κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους εντεταλμένους του αντιπροσώπου της, κυρία Μ. Γερμάνη και κυρία Α. Δημητρακοπούλου, πάρεδρο και δικαστικό αντιπρόσωπο αντίστοιχα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Η αλβανική κυβέρνηση δεν έκανε χρήση του δικαιώματός της να παρέμβει (άρθρο 36 § 1 της Σύμβασης).

3. Στις 12 Μαρτίου 2014 η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Οι προσφεύγοντες κρατούνταν στις φυλακές Κορυδαλλού στην Αθήνα όταν κατέθεσαν την προσφυγή τους ενώπιον του Δικαστηρίου.

5. Ο πρώτος προσφεύγων ήταν κρατούμενος των φυλακών Κορυδαλλού στις 7 Μαρτίου 2013 και ήταν ακόμη κρατούμενος κατά τον χρόνο της υποβολής των παρατηρήσεών του στο Δικαστήριο. Η κράτησή του στις φυλακές Κορυδαλλού διακόπηκε προσωρινά όταν αυτός μετέχθη στις φυλακές Ιωαννίνων από τις 3 Ιουλίου 2013 μέχρι τις 11 Ιουλίου 2013 και στις φυλακές Κομοτηνής από τις 2 Δεκεμβρίου

2013 μέχρι τις 17 Δεκεμβρίου 2013. Ο δεύτερος προσφεύγων ήταν κρατούμενος των φυλακών Κορυδαλλού στις 22 Μαρτίου 2013 και ο τρίτος στις 21 Αυγούστου 2013 και αμφότεροι ήταν ακόμη κρατούμενοι κατά τον χρόνο της υποβολής των παρατηρήσεών τους στο Δικαστήριο. Ο τέταρτος προσφεύγων ήταν κρατούμενος στις φυλακές Κορυδαλλού από τις 26 Ιουνίου 2013 μέχρι την 1^η Μαΐου 2014, εκτός από τα διαστήματα μεταξύ 17 Ιουλίου 2013 και 3 Σεπτεμβρίου 2013, μεταξύ 27 Νοεμβρίου 2013 και 10 Δεκεμβρίου 2013, και μεταξύ 6 Φεβρουαρίου 2014 και 17 Φεβρουαρίου 2014, κατά τα οποία αυτός κρατήθηκε στις φυλακές Χανίων. Ο πέμπτος προσφεύγων ήταν κρατούμενος στις φυλακές Κορυδαλλού από τις 22 Μαΐου 2013 μέχρι τις 19 Ιουνίου 2014, εκτός από το διάστημα μεταξύ 20 Μαρτίου 2013 και 28 Μαρτίου 2013. Ο έκτος προσφεύγων ήταν κρατούμενος στις φυλακές Κορυδαλλού από τις 30 Ιανουαρίου 2013 μέχρι τις 15 Αυγούστου 2014.

A. Οι ισχυρισμοί των διαδίκων σχετικά με τις συνθήκες της κράτησής τους στις φυλακές Κορυδαλλού

6. Οι προσφεύγοντες ισχυρίστηκαν ότι η φυλακή φιλοξενούσε 2.400 κρατούμενους ενώ έχει σχεδιαστεί για 700. Οι προσφεύγοντες κρατούνταν στις πτέρυγες Α και Δ σε διάφορα κελιά τα οποία είχαν όλα επιφάνεια 9 τ.μ., συμπεριλαμβανομένου και του χώρου των εγκαταστάσεων υγιεινής και φιλοξενούσαν τρεις ή τέσσερις κρατούμενους. Ο ζωτικός χώρος εκάστου κρατουμένου ήταν συνεπώς μικρότερος των 3 τ.μ.

7. Οι τουαλέτες ήταν εν μέρει διαχωρισμένες από το υπόλοιπο του κελιού. Επιπρόσθετα, υπήρχε ανεπαρκής θέρμανση και ζεστό νερό. Οι κρατούμενοι αναγκάζονταν να χρησιμοποιούν μία σκάφη για να πλυθούν, καθώς και για τα πιάτα και τα ρούχα τους. Τα κελιά ήταν βρόμικα και κατακλύζονταν από κατσαρίδες και άλλα ζώδια και δεν γινόταν καμία προσπάθεια εξόντωσής τους. Τα απορρίμματα δεν συλλέγονταν τακτικά και τα υπολείμματα φαγητών έμεναν στα κελιά και στους διαδρόμους επί μέρες. Οι κρατούμενοι δεν ήταν επαρκώς διαχωρισμένοι σύμφωνα με την κατάσταση της υγείας τους ή με το αν ήταν χρήστες ναρκωτικών ή όχι. Δεν υπήρχε επαρκής υγειονομική περίθαλψη, κυρίως όσον αφορά την ψυχική υγεία.

8. Οι κρατούμενοι ήταν κλεισμένοι στα κελιά τους δεκαέξι ώρες την ημέρα, δεδομένου ότι δεν παρέχονταν ψυχαγωγικές ή εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Αναγκάζονταν να λαμβάνουν τα γεύματά τους, τα οποία ήταν χαμηλής ποιότητας και θρεπτικής αξίας, μέσα στα κελιά τους.

9. Επί πλέον, η φυλακή ήταν υποστελεχωμένη και ανίκανη να εξασφαλίσει την ασφάλεια των κρατουμένων.

B. Οι ισχυρισμοί της Κυβέρνησης σχετικά με τις συνθήκες κράτησης στις φυλακές Κορυδαλλού

10. Η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι ο πρώτος μέχρι και τον πέμπτο προσφεύγοντες κρατήθηκαν σε διάφορα κελιά στις πτέρυγες Α και Δ. Όλα τα κελιά είχαν επιφάνεια 9,60 τ.μ. και φιλοξενούσαν τρεις ή, σε σπάνιες περιπτώσεις, τέσσερις κρατούμενους. Ο πρώτος προσφεύγων είχε κρατηθεί επίσης σε δύο κελιά στην πτέρυγα Ε: ένα με επιφάνεια 10,44 τ.μ. και ένα άλλο με επιφάνεια 42,78 τ.μ. και φιλοξενούσαν δέκα έως είκοσι δύο κρατούμενους, αν και τους είκοσι δύο για μικρό μόνον χρονικό διάστημα.

11. Όλα τα κελιά είχαν παράθυρο που εξασφάλιζε επαρκή φωτισμό. Έκαστο κελί είχε έναν νιπτήρα, μία τουαλέτα, κρεβάτια, ένα τραπέζι, καρέκλες και, συνήθως, ξύλινα ράφια. Οι πτέρυγες Α, Β, Γ και Δ είχαν δώδεκα κοινόχρηστα ντους έκαστη και η πτέρυγα Ε είχε εννέα κοινόχρηστα ντους. Έκαστη πτέρυγα μπορούσε να παρέχει 2.000 λίτρα ζεστού νερού την ημέρα. Στους κρατούμενους παρέχονταν σεντόνια και κουβέρτες, εκτός αν αυτοί επέλεγαν να χρησιμοποιήσουν τα δικά τους.

12. Η φυλακή διέθετε κεντρικό σύστημα θέρμανσης και στους κρατούμενους παρέχονταν ανεμιστήρες στην διάρκεια του καλοκαιριού. Τα κελιά απολυμαίνονταν τακτικά και καθαρίζονταν δύο φορές την ημέρα από ομάδες καθαρισμού αποτελούμενες από κρατούμενους. Όλες οι πτέρυγες διέθεταν κάδους απορριμμάτων.

13. Όλοι οι κρατούμενοι είχαν πρόσβαση στο ιατρείο της φυλακής, το οποίο ήταν ανοικτό είκοσι τέσσερις ώρες την ημέρα και υπάρχουν δεκαοκτώ ιατροί διαφόρων ειδικοτήτων και τρεις νοσοκόμοι που δέχονταν τις επισκέψεις των κρατουμένων. Εφόσον τα προβλήματα των κρατουμένων δεν μπορούσαν να αντιμετωπισθούν από το ιατρείο, αυτοί μεταφέρονταν στο Νοσοκομείο των Φυλακών Κορυδαλλού, στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Κορυδαλλού ή σε εξωτερικό νοσοκομείο. Η Κυβέρνηση υπέβαλε τους ιατρικούς φακέλους των προσφευγόντων προκειμένου να καταδείξει ότι αυτοί είχαν τύχει περίθαλψης σε διάφορες περιπτώσεις. Επιπρόσθετα, οι κοινωνικές υπηρεσίες της φυλακής μεριμνούσαν για τις ανάγκες των κρατουμένων, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων των προσφευγόντων, οι οποίοι έκαναν χρήση των υπηρεσιών αυτών σε αρκετές περιπτώσεις.

14. Όσον αφορά τα γεύματα των κρατουμένων, η Κυβέρνηση υπέβαλε επιλεγέν τυχαία μενού δέκα ημερών προκειμένου να καταδείξει ότι τα γεύματα είχαν ποικιλία.

15. Οι κρατούμενοι είχαν την δυνατότητα να περνούν τέσσερις έως πέντε ώρες στο προαύλιο της φυλακής κάθε μέρα, κάνοντας σπορ. Τους επιτρεπόταν να έχουν τηλεόραση στα κελιά, η δε φυλακή διέθετε δανειστική βιβλιοθήκη και λέσχη βιβλίου. Επιπρόσθετα, οι κρατούμενοι είχαν την δυνατότητα να επιλέξουν μία από τις διαθέσιμες εργασίες ή να παρακολουθήσουν το σχολείο της «δεύτερης ευκαιρίας».

16. Η Κυβέρνηση δεν υπέβαλε παρατηρήσεις σχετικά με τον έκτο προσφεύγοντα (βλέπε πιο κάτω παραγράφους 24-26).

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ

17. Το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο και η πρακτική περιγράφονται στην απόφαση του Δικαστηρίου *Κανάκης κατά Ελλάδας (αριθ. 2)* (αριθ. 40146/11, §§ 62-68, 12 Δεκεμβρίου 2013).

III. ΟΙ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ (CPT)

18. Κατόπιν της επίσκεψής της στην Ελλάδα τον Απρίλιο 2013, η CPT δημοσίευσε μία έκθεση με ημερομηνία 16 Οκτωβρίου 2014 (CPT/Inf(2014)26), στην οποία αναφέρονται τα εξής:

«101. Οι ανδρικές φυλακές Κορυδαλλού έχουν περιγραφεί στις εκθέσεις προηγούμενων επισκέψεων. Κατά τον χρόνο της επίσκεψης του 2013, φιλοξενούσε περισσότερους από 2.300 κρατούμενοι έναντι μιας επίσημης χωρητικότητας 840. Κατά την διάρκεια της επίσκεψης του 2013, όπως και κατά την διάρκεια προηγούμενων επισκέψεων, η αντιπροσωπεία παρατήρησε ότι κελιά τα οποία είχαν σχεδιαστεί αρχικά για έναν κρατούμενο και είχαν επιφάνεια 9,5 τ.μ. χρησιμοποιούνταν συνήθως για τρεις ή και τέσσερις ακόμη κρατούμενους. Η αντιπροσωπεία βρήκε κελιά στα οποία οι κρατούμενοι αναγκάζονταν να κοιμούνται σε στρώματα τοποθετημένα στο δάπεδο στους χώρους των τουαλετών, λόγω της έλλειψης διαθέσιμου χώρου. Αυτά είναι μόνον παραδείγματα μιας γενικά κακής κατάστασης η οποία εξακολουθεί να υπάρχει σε ολόκληρο το κατάστημα.

Ο κοιτώνας Α-3 της πτέρυγας Ε έχει επιφάνεια 36 τ.μ. και ήταν εξοπλισμένος με 16 κρεβάτια. Εν τούτοις, κατά τον χρόνο της επίσκεψης φιλοξενούσε 27 κρατούμενους, τόσο προφυλακισμένους όσο και καταδικασμένους, αφήνοντας λιγότερο από 1,5 τ.μ. ανά άτομο. Εννέα από τους κρατούμενους κοιμούνταν

στο τσιμεντένιο πάτωμα πάνω σε εξαιρετικά βρόμικα και σκισμένα στρώματα, δύο από τα οποία βρίσκονταν στον χώρο της τουαλέτας. Το κελί ήταν γεμάτο κατσαρίδες και ζούφια και δεν υπήρχε χώρος για να κινηθεί κάποιος. Δεν υπήρχε καθόλου διαθέσιμο τεχνητό φως στην διάρκεια της νύχτας και οι κρατούμενοι έπρεπε να πατήσουν πάνω στους συγκρατούμενούς τους προκειμένου να μεταβούν στην τουαλέτα, η οποία ήταν βρόμικη. Επίσης, η αντιπροσωπεία σημείωσε ότι οι κάδοι απορριμμάτων στον διάδρομο έξω από το κελί ήταν γεμάτοι από υπολείμματα φαγητών, δεν είχαν αδειάσει επί αρκετό καιρό και εξέπεμπαν δυσάρεστη οσμή.

...

116. Στις ανδρικές φυλακές Κορυδαλλού, η κατάσταση όσον αφορά τους πόρους περίθαλψης είχαν επιδεινωθεί σημαντικά από την επίσκεψη του 2011. Οι τέσσερις θέσεις ιατρών γενικής ιατρικής (ΓΙ) είχαν καταργηθεί, με αποτέλεσμα να μην εργάζεται στο κατάστημα ούτε ένας ιατρός πλήρους απασχολήσεως. Αντ'αυτών, είχε εγκατασταθεί λίγο πριν την επίσκεψη της αντιπροσωπείας ένα σύστημα εκ περιτροπής επισκεπτών ιατρών από τοπικές κλινικές, με διάφορους ιατρούς γενικής ιατρικής έκαστος των οποίων επισκεπτόταν το κατάστημα ένα πρωί την εβδομάδα για τρεις ώρες, γεγονός που μεταφραζόταν σε συνολική παρουσία ΓΙ μόνον για 15 ώρες την εβδομάδα. Η τόσο περιορισμένη παρουσία ιατρών είναι απολύτως ανεπαρκής για την παροχή προσήκουσας περίθαλψης σε περισσότερους από 2.300 κρατούμενους. Εν τούτοις, κατά τον χρόνο της επίσκεψης, ούτε αυτές οι 15 ώρες παρουσίας είναι εγγυημένες. Η αντιπροσωπεία παρατήρησε ότι οι προγραμματισμένοι επισκέπτες ιατροί μερικές φορές δεν εμφανίζονταν χωρίς να ειδοποιηθούν προηγουμένως. Επί πλέον, κάθε δύο μήνες, μία νέα ομάδα ιατρών από άλλο νοσοκομείο της Αθήνας ήταν προγραμματισμένη να αναλάβει την αποστολή των επισκεπτών ΓΙ στις ανδρικές φυλακές Κορυδαλλού. Ένα τέτοιο σύστημα οδηγεί αναπόφευκτα σε μία έλλειψη συνέχειας, η οποία παρεμποδίζει με τον τρόπο αυτό την δυνατότητα της παροχής ποιοτικής ιατρικής περίθαλψης. Κατά την άποψη της CPT, είναι απαραίτητο για μία τέτοια μεγάλη φυλακή, η οποία επιπρόσθετα χρησιμεύει ως σημείο εισόδου στο σωφρονιστικό σύστημα για πολλούς κρατούμενους, να έχει τουλάχιστον τέσσερις ιατρούς γενικής ιατρικής πλήρους απασχολήσεως.

...

132. Η κατάσταση παρέμεινε ιδιαίτερα οξεία στις ανδρικές φυλακές Κορυδαλλού, όπου μία πτέρυγα για 400 κρατούμενους περίπου ήταν συνήθως στελεχωμένη με μόνον έναν ή δύο σωφρονιστικούς υπαλλήλους στην διάρκεια της ημέρας. Την νύχτα είχαν βάρδια μόνον οκτώ υπάλληλοι, οι οποίοι ήταν υπεύθυνοι για ολόκληρη την φυλακή που φιλοξενούσε περισσότερους από 2.300 κρατούμενους.»

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

I. ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

19. Οι προσφεύγοντες παραπονέθηκαν ότι οι συνθήκες κράτησής τους στις φυλακές Κορυδαλλού παραβίασαν το δικαίωμα τους να μην υποβάλλονται σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, όπως προβλέπεται από το άρθρο 3 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπων ή εξευτελιστικάς.»

A. Επί του παραδεκτού

1. Ο πέμπτος προσφεύγων

20. Η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι η προσφυγή θα έπρεπε να απορριφθεί ως απαράδεκτη όσον αφορά τον πέμπτο προσφεύγοντα. Ειδικότερα, η Κυβέρνηση ισχυρίστηκε ότι αυτός, ο κ. Ντεμπεγλέρας, είχε ονομαστεί ως ένας από τους προσφεύγοντες στο έντυπο της προσφυγής, αλλά δεν υπήρχε περιγραφή των συνθηκών της κράτησής του, οι δε εκπρόσωποί του δεν υπέβαλαν πληρεξούσιο που να τους εξουσιοδοτεί να υποβάλουν προσφυγή για λογαριασμό του.

21. Ο πέμπτος προσφεύγων αμφισβήτησε τους ισχυρισμούς αυτούς και προσάρτησε το πληρεξούσιό του στις παρατηρήσεις τις οποίες υπέβαλε σε απάντηση εκείνων της Κυβέρνησης.

22. Ως προς το ζήτημα αυτό, το Δικαστήριο τονίζει ότι ένας κατάλογος με τα ονόματα και τα σχετικά προσωπικά στοιχεία των πέντε πρώτων προσφευγόντων υποβλήθηκε στο Δικαστήριο μαζί με το έντυπο της προσφυγής. Τα πληρεξούσια των πρώτου, δεύτερου, τρίτου, τέταρτου και έκτου από τους προσφεύγοντες, εκδοθέντα στο όνομα του κ. Τσιτσελίκη και του κ. Σπάθη, είχαν επισυναφθεί στο έντυπο προσφυγής της 28 Ιανουαρίου 2014. Το πληρεξούσιο του πέμπτου προσφευγόντος δεν είχε επισυναφθεί. Οι εκπρόσωποι των προσφευγόντων υπέβαλαν το πληρεξούσιο

του πέμπτου προσφεύγοντος νόμιμα υπογεγραμμένο και με ημερομηνία 11 Οκτωβρίου 2013 μαζί με τις παρατηρήσεις τους. Ένα αντίγραφο του πληρεξουσίου του πέμπτου προσφεύγοντος εστάλη στην Κυβέρνηση προς γνώση της. Επιπρόσθετα, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, στο έντυπο της προσφυγής τους, όλοι οι προσφεύγοντες παραπονέθηκαν ότι κρατούνταν σε κελιά τα οποία ήταν παρόμοια σε διαστάσεις, παρά το γεγονός ότι ο πέμπτος προσφεύγων δεν διευκρίνισε σε ποιο κελί κρατούνταν όταν κατέθεσε την προσφυγή του στο Δικαστήριο. Οι προσφεύγοντες παραπονέθηκαν επίσης ότι εθίγησαν προσωπικά από την γενική κατάσταση που επικρατούσε στις φυλακές Κορυδαλλού την εποχή εκείνη και την οποία περιέγραψαν με λεπτομέρειες.

23. Κάτω από τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν υπάρχουν λόγοι αμφιβολίας ότι ο πέμπτος προσφεύγων επιθυμούσε να συμμετάσχει στην διαδικασία μέσω δικηγόρου ή αμφισβήτησης της εγκυρότητας της παρούσας προσφυγής. Για τον λόγο αυτό απορρίπτει την ένσταση της Κυβέρνησης ως προς τον πέμπτο προσφεύγοντα.

2. Ο έκτος προσφεύγων

24. Η Κυβέρνηση κάλεσε το Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή ως ασύμβατη *ratione personae* όσον αφορά τον έκτο προσφεύγοντα. Ειδικότερα, η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι αυτός, ο κ. Παναγιωτόπουλος, δεν είχε ονοματιστεί στο έντυπο της προσφυγής. Εν τούτοις, οι λεπτομέρειες των συνθηκών της κράτησής του είχαν συμπεριληφθεί στην έκθεση των πραγματικών περιστατικών και στο πληρεξούσιο που υποβλήθηκαν.

25. Ο έκτος προσφεύγων δέχθηκε ότι, εκ παραδρομής, το όνομά του δεν είχε συμπεριληφθεί στον κατάλογο των προσφευγόντων, και ζήτησε να θεωρηθεί ως προσφεύγων, δεδομένου ότι το πληρεξούσιό του και η περιγραφή των συνθηκών της κράτησής του είχαν συμπεριληφθεί στο έντυπο της προσφυγής.

26. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το άρθρο 47 § 1 του Κανονισμού του Δικαστηρίου, όπως ίσχυε την εποχή εκείνη, προέβλεπε ότι το έντυπο της προσφυγής πρέπει να παραθέτει το ονοματεπώνυμο, την ημερομηνία γέννησης, την υπηκοότητα και την διεύθυνση του προσφεύγοντος. Ως προς την παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ο έκτος προσφεύγων δεν περιλαμβανόταν στον κατάλογο των προσφευγόντων, ούτε τα προσωπικά στοιχεία του, εκτός από εκείνα που περιλαμβάνονταν στο πληρεξούσιό του, γνωστοποιήθηκαν. Έπεται ότι οι προϋποθέσεις που παρατίθενται από το άρθρο 47 του Κανονισμού του Δικαστηρίου,

όπως ίσχυε την εποχή εκείνη, δεν πληρούνταν, και συνεπώς η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως προς τον έκτο προσφεύγοντα, σύμφωνα με το άρθρο 35 § 3 της Σύμβασης.

3. Οι υπόλοιποι προσφεύγοντες

27. Η Κυβέρνηση ισχυρίστηκε ότι οι προσφεύγοντες κρατήθηκαν στις φυλακές Κορυδαλλού σε διάφορα διαστήματα, και ότι μόνον τα διαστήματα της κράτησής τους κατά τους έξι μήνες που προηγήθηκαν της κατάθεσης της προσφυγής τους ενώπιον του Δικαστηρίου θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη. Συνακόλουθα, Η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι οι αιτιάσεις των προσφευγόντων θα πρέπει να εξετασθούν μόνον όσον αφορά τα διαστήματα που άρχισαν μετά τις 28 Ιουλίου 2013.

28. Οι προσφεύγοντες διευκρίνισαν στις παρατηρήσεις τους ότι προέβαλαν παράπονα μόνον για τα διαστήματα κράτησης του 2013 και του 2014 όταν είχαν κρατηθεί συνεχώς στις φυλακές Κορυδαλλού, με εξαίρεση τα σύντομα διαλείμματα κατά τα οποία είχαν μεταχθεί σε άλλες φυλακές προκειμένου να παραστούν σε δίκες.

29. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι, κατά κανόνα, η εξάμηνη περίοδος τρέχει από την ημερομηνία της τελικής απόφασης της στην διαδικασία της εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων. Όπου δεν υπάρχει πραγματικό ένδικο μέσο διαθέσιμο για τον προσφεύγοντα, η περίοδος τρέχει από την ημερομηνία των επιδίκων γεγονότων ή των μέτρων ή από την ημερομηνία της γνώσης της πράξης αυτής ή των συνεπειών της για τον προσφεύγοντα ή της ζημίας που προκλήθηκε σε αυτόν (βλέπε *Dennis και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου* (déc.), αριθ. 76573/01, 2 Ιουλίου 2002). Στις περιπτώσεις στις οποίες υφίσταται συνεχής κατάσταση, η εξάμηνη περίοδος αρχίζει από την λήξη της κατάστασης (βλέπε *Seleznev κατά Ρωσίας*, αριθ. 15591/03, § 34, 26 Ιουνίου 2008, και *Koval κατά Ουκρανίας* (déc.), αριθ. 65550/01, 30 Μαρτίου 2004).

30. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι τα διαστήματα κράτησης για τα οποία παραπονούνται οι προσφεύγοντες συμπίπτουν με τα διαστήματα κράτησης που έκανε δεκτά η Κυβέρνηση, εκτός της περίπτωσης του τέταρτου προσφεύγοντος. Κατά την άποψη της Κυβέρνησης, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη μόνον τα διαστήματα κράτησης του τέταρτου προσφεύγοντος μετά τις 3 Σεπτεμβρίου 2013, ενώ ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη και το διάστημα κράτησης από 26 Ιουνίου 2013 έως 17 Ιουλίου 2013.

31. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η κράτηση του τέταρτου προσφεύγοντος στις φυλακές Κορυδαλλού διακόπηκε για σύντομα διαλείμματα που κυμαίνονταν μεταξύ έντεκα και σαράντα επτά ημερών κατά την διάρκεια των οποίων αυτός κρατήθηκε στις φυλακές Χανίων. Ειδικότερα, αυτός κρατήθηκε στις φυλακές Κορυδαλλού από τις 26 Ιουνίου 2013 μέχρι την 1^η Μαΐου 2014, εκτός από τα διαστήματα μεταξύ 17 Ιουλίου 2013 και 3 Σεπτεμβρίου 2013, μεταξύ 27 Νοεμβρίου 2013 και 10 Δεκεμβρίου 2013, και μεταξύ 6 Φεβρουαρίου 2014 και 17 Φεβρουαρίου 2014, κατά τα οποία αυτός κρατήθηκε στις φυλακές Χανίων.

32. Το Δικαστήριο οφείλει να καθορίσει κατά πόσον αρμόζει να προβεί σε μία σωρευτική εκτίμηση των διαστημάτων κράτησης του τέταρτου προσφεύγοντος στις φυλακές Κορυδαλλού.

33. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι η έννοια της «συνεχούς κατάστασης» αναφέρεται σε μία κατάσταση πραγμάτων στην οποία υπάρχουν συνεχείς δραστηριότητες από ή για λογαριασμό του Κράτους που καθιστούν τον προσφεύγοντα θύμα (βλέπε *Posti και Rahko κατά Φινλανδίας*, αριθ. 27824/05, § 39, CEDH 2002-VII). Το διάστημα της κράτησης του προσφεύγοντος θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως «συνεχής κατάσταση», εφόσον η κράτηση έχει λάβει χώρα στον ίδιο τύπο καταστήματος κράτησης υπό ουσιωδώς όμοιες συνθήκες (βλέπε *Ananyev και λοιποί κατά Ρωσίας*, αριθ. 42525/07 και 60800/08, § 78, 10 Ιανουαρίου 2012). Η απόλυση του προσφεύγοντος ή η μεταγωγή του σε ένα διαφορετικό καθεστώς κράτησης, τόσο εντός όσο και εκτός του καταστήματος, περατώνει την «συνεχή κατάσταση». Μικρά διαστήματα απουσίας κατά τα οποία ο προσφεύγων εξήλθε από το κατάστημα για ακρόαση ή άλλες διαδικαστικές πράξεις δεν επηρεάζουν τον συνεχή χαρακτήρα της κράτησης (ομοίως, § 78).

34. Εξετάζοντας την περίπτωση του τέταρτου προσφεύγοντος υπό το φως των ανωτέρω αρχών, το Δικαστήριο σημειώνει ότι αυτός κρατούνταν πάντοτε στις φυλακές Κορυδαλλού, με εξαίρεση σύντομα διαστήματα κατά τα οποία δεν αφέθηκε ελεύθερος ούτε μεταφέρθηκε σε διαφορετικού τύπου κέντρο κράτησης, αλλά μετήχθη σε φυλακές για διαδικαστικές πράξεις, ήτοι για την παράστασή του σε ακροατήρια. Αυτό υποστήριξε ο προσφεύγων και δεν αντικρούστηκε από την Κυβέρνηση. Έπεται ότι αυτές οι σύντομες απουσίες δεν μπορούν να επηρεάσουν τον συνεχή χαρακτήρα της κράτησης του τέταρτου προσφεύγοντος στις φυλακές Κορυδαλλού, η οποία θα πρέπει να θεωρηθεί ως «συνεχής κατάσταση» με την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου.

35. Το Δικαστήριο διαπιστώνει συνεπώς ότι ο τέταρτος προσφεύγων συμμορφώθηκε προς τον κανόνα του εξαμήνου όσον αφορά τις αιτιάσεις του βάσει των άρθρων 3 και 13 της Σύμβασης σχετικά με ολόκληρο το διάστημα της κράτησής του από τις 26 Ιουνίου 2013 μέχρι την 1^η Μαΐου 2014.

(β) Μη εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων

36. Η Κυβέρνηση κάλεσε το Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων. Ειδικότερα, η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι οι προσφεύγοντες παρέλειψαν να καταθέσουν παράπονα ενώπιον του εισαγγελέως βάσει του άρθρου 572 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ή ενώπιον του Συμβουλίου των Φυλακών βάσει του άρθρου 6 του Ποινικού Κώδικα, που θα επέτρεπαν στις αρμόδιες αρχές να εξετάσουν τις συνθήκες κράτησης των προσφευγόντων και, εν ανάγκη, να διατάξουν την μεταφορά τους σε άλλο κελί ή άλλη φυλακή.

37. Οι προσφεύγοντες αμφισβήτησαν τον ισχυρισμό της Κυβέρνησης ότι αυτό ήταν ένα αποτελεσματικό ένδικο μέσο.

38. Όσον αφορά τις γενικές αρχές οι οποίες διέπουν την εφαρμογή του κανόνα της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων με την έννοια του άρθρου 35 § 1 της Σύμβασης, το Δικαστήριο παραπέμπει στην σχετική νομολογία του (βλέπε ειδικότερα *Akdivar και λοιποί κατά Τουρκίας*, 16 Σεπτεμβρίου 1996, §§ 65-69, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-IV, και *Vučković και λοιποί κατά Σερβίας* (προκαταρκτική ένσταση) [GC], αριθ. 17153/11 και 29 άλλες, §§ 69-77, 25 Μαρτίου 2014).

39. Το Δικαστήριο έχει δεχθεί σε κάποιες περιπτώσεις που αφορούσαν συνθήκες κράτησης ότι οι προσφεύγοντες δεν εξήντλησαν τα εθνικά ένδικα μέσα λόγω παράλειψης της χρήσης των διατάξεων του άρθρου 572 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και του άρθρου 6 του Ποινικού Κώδικα (*Vaden κατά Ελλάδας*, αριθ. 35115/03, §§ 30-33, 29 Μαρτίου 2007, και *Τσιβής κατά Ελλάδας*, αριθ. 11553/05, §§ 18-20, 6 Δεκεμβρίου 2007). Στις περιπτώσεις αυτές, οι προσφεύγοντες παραπονέθηκαν για ιδιαίτερες περιστάσεις που τους είχαν θίξει προσωπικά ως άτομα για τις οποίες οι αρχές της φυλακής θα μπορούσαν να διακόψουν λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα. Από την άλλη πλευρά, το Δικαστήριο έχει δεχθεί πολλές φορές ότι, όταν οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι έχουν θιγεί προσωπικά από τις γενικές συνθήκες που επικρατούν μέσα σε μία φυλακή, τα ένδικα μέσα που προσφέρονται από το άρθρο 572 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και το άρθρο 6 του Ποινικού

Κώδικα δεν είναι αποτελεσματικά (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Παπακωνστατίνου κατά Ελλάδας*, αριθ, 50765/11, § 51, 13 Νοεμβρίου 2014).

40. Δεδομένου ότι προσφεύγοντες στην παρούσα υπόθεση εμπίπτουν στην τελευταία κατηγορία, το Δικαστήριο δεν βλέπει τον λόγο για να αποστεί εν προκειμένω από την προηγούμενη νομολογία του.

41. Ενόψει των ανωτέρω, η ένσταση της Κυβέρνησης περί μη εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων πρέπει να απορριφθεί. Επίσης το Δικαστήριο σημειώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης και δεν προσκρούει κατά τα λοιπά σε κάποιον άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει συνεπώς να κηρυχθεί παραδεκτή όσον αφορά τους πέντε πρώτους προσφεύγοντες.

B. Επί της ουσίας

42. Οι προσφεύγοντες παραπονέθηκαν για τις συνθήκες της κράτησης τους, εφιστώντας κυρίως την προσοχή του Δικαστηρίου στο πρόβλημα της υπερπλήρωσης στις φυλακές Κορυδαλλού.

43. Αναφερόμενη στην δική τους περιγραφή, η Κυβέρνηση ισχυρίστηκε ότι οι συνθήκες κράτησης των προσφευγόντων ήταν επαρκείς και ότι σε κάθε περίπτωση είχαν βελτιωθεί από την εποχή της απόφασης *Nieciecki κατά Ελλάδας* (αριθ. 11677/11, 4 Δεκεμβρίου 2012) σχετικά με τις συνθήκες κράτησης στην ίδια φυλακή. Ειδικότερα, το Δικαστήριο δέχθηκε στην απόφαση αυτή ότι έκαστο κελί φιλοξενούσε τέσσερις με πέντε κρατούμενους. Στην παρούσα υπόθεση οι προσφεύγοντες υποστήριξαν ότι έκαστο κελί επιφανείας 9,6 τ.μ. φιλοξενούσε τρεις έως τέσσερις κρατούμενους, γεγονός που σήμαινε την παραχώρηση προσωπικού χώρου μεταξύ 2,4 τ.μ. και 3,2 τ.μ. για έκαστο κρατούμενο. Όσον αφορά τον πρώτο προσφεύγοντα ειδικότερα, αυτός κρατήθηκε από τις 10 Απριλίου 2013 μέχρι τις 6 Ιουνίου 2013 στον θάλαμο EB5Θ, ο οποίος είχε επιφάνεια 42,78 τ.μ. και φιλοξενούσε δέκα έως είκοσι δύο κρατούμενους, ενώ από τις 6 Ιουνίου 2013 μέχρι τις 16 Σεπτεμβρίου 2013 κρατήθηκε στο κελί B1 της πτέρυγας E, το οποίο είχε επιφάνεια 10,44 τ.μ.

1. Γενικές αρχές

44. Οι εφαρμοστέες γενικές αρχές παρατίθενται στην απόφαση *Murđić κατά Κροατίας* ([GC], αριθ. 7334/13, §§ 96-141, 20 Οκτωβρίου 2016).

2. Εφαρμογή των ανωτέρω γενικών αρχών στην παρούσα υπόθεση

45. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι προσφεύγοντες και η Κυβέρνηση διαφωνούν ως προς τα πραγματικά στοιχεία γύρω από τις συνθήκες κράτησης των κρατουμένων, συμπεριλαμβανομένων και των δυνατοτήτων υπαίθριας άσκησης και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων και της υγιεινής των χώρων. Εν τούτοις, δεν υφίσταται ανάγκη για το Δικαστήριο να αποδείξει το αληθές έκαστου και κάθε ισχυρισμού διότι διαπιστώνει μία παραβίαση του άρθρου 3 στην βάση των παρουσιασθέντων σε αυτό πραγματικών περιστατικών τα οποία η Κυβέρνηση δεν αντέκρουσε.

46. Ως προς τούτο, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η Κυβέρνηση δέχθηκε τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων ότι έκαστο κελί στις πτέρυγες Α και Δ είχε επιφάνεια 9,6 τ.μ., συμπεριλαμβανομένου και του χώρου των εγκαταστάσεων υγιεινής, και φιλοξενούσε τρεις έως τέσσερις κρατούμενους. Οι προσφεύγοντες ισχυρίστηκαν ότι ο χώρος των εγκαταστάσεων υγιεινής μέσα στο κελί είχε επιφάνεια 3 τ.μ., η δε Κυβέρνηση δεν αντέκρουσε τον ισχυρισμό αυτό. Έπεται συνεπώς ότι έκαστος κρατούμενος των πτερύγων Α και Δ είχε στην διάθεσή του προσωπικό χώρο από 1,65 τ.μ. μέχρι 2,2 τ.μ. Όσον αφορά τον πρώτο προσφεύγοντα ο οποίος κρατήθηκε σε δύο κελιά στην πτέρυγα Ε για ένα διάστημα, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι ο θάλαμος EB5Θ είχε επιφάνεια 42,78 τ.μ. και φιλοξενούσε δέκα έως είκοσι δύο κρατούμενους και ότι το κελί B1 είχε επιφάνεια 10,44 τ.μ. και φιλοξενούσε πέντε κρατούμενους. Συνυπολογίζοντας και την ύπαρξη χώρων υγιεινής μέσα στα κελιά, ο πρώτος προσφεύγων είχε στην διάθεσή του προσωπικό χώρο μικρότερο από 3 τ.μ. στο πρώτο κελί και μικρότερο από 2 τ.μ. στο δεύτερο κελί. Έπεται ότι οι προσφεύγοντες είχαν στην διάθεσή τους λιγότερο από 3 τ.μ. προσωπικό χώρο, ανεξάρτητα από το κελί μέσα στο οποίο κρατούνταν. Οι πιο πάνω διαπιστώσεις συμπίπτουν και με τις παρατηρήσεις της CPT σχετικά με το πρόβλημα της υπερπλήρωσης στις φυλακές Κορυδαλλού, γεγονός που παρέχει μία αξιόπιστη βάση για την εκτίμηση του Δικαστηρίου (βλέπε *Kehayon κατά Βουλγαρίας*, αριθ. 41035/98, § 66, 18 Ιανουαρίου 2005).

47. Ενόψει αυτών των διαπιστώσεων και οι σχετικές αρχές που παρατίθενται στην νομολογία του (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 44), το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι στην υπό κρίση υπόθεση προκύπτει ένα ισχυρό τεκμήριο παραβίασης του άρθρου 3.

48. Ως προς το ζήτημα του κατά πόσον υπήρχαν παράγοντες ικανοί να ανατρέψουν το ισχυρό τεκμήριο της παραβίασης του άρθρου 3, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι προσφεύγοντες ισχυρίστηκαν ότι η υπερπλήρωση ήταν μόνιμη σε

ολόκληρη την διάρκεια της κράτησής τους, η οποία κυμάνθηκε μεταξύ οκτώ μηνών (ο τέταρτος προσφεύγων) και είκοσι ενός μηνών (ο πρώτος προσφεύγων). Εν όψει των ισχυρισμών των προσφευγόντων και της έκθεσης της CPT και απουσία οποιουδήποτε πειστικού στοιχείου περί του αντιθέτου εκ μέρους της Κυβέρνησης, το Δικαστήριο αποδέχεται τον ισχυρισμό των προσφευγόντων ότι οι φυλακές Κορυδαλλού ήταν πλήρεις πέραν της προβλεπόμενης χωρητικότητάς τους κατά την διάρκεια της κράτησής τους, σε σημείο που να υπάρχει κατάφωρη έλλειψη προσωπικού χώρου. Είναι σαφές ότι η αίσθηση μιας τέτοιας έλλειψης χώρου δεν μπορεί να θεωρηθεί ως σύντομη, ευκαιριακή και ελάσσων με την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου (βλέπε πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Muršić*, § 130).

49. Οι συνθήκες αυτές αρκούν προκειμένου να καταλήξει το Δικαστήριο ότι το ισχυρό τεκμήριο μιας παραβίασης του άρθρου 3 δεν έχει αντικρουστεί. Η πιο πάνω διαπίστωση καθιστά άσκοπη την εκ μέρους του Δικαστηρίου χωριστή εξέταση των υπολοίπων ισχυρισμών των προσφευγόντων σχετικά με τις συνθήκες κράτησής τους.

50. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, λόγω των υλικών συνθηκών της κράτησης των προσφευγόντων στις φυλακές Κορυδαλλού, η οποία τους υπέβαλε σε δυσφορία ή ταλαιπωρία με ένταση που υπερβαίνει τον αναπόφευκτο βαθμό ταλαιπωρίας που είναι σύμφυτος με την κράτηση και, ως εκ τούτου, στοιχειοθετούν εξευτελιστική μεταχείριση.

II. ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

51. Στην βάση του άρθρου 13 της Σύμβασης, οι προσφεύγοντες παραπονέθηκαν για την παραβίαση του δικαιώματός τους σε ένα πραγματικό ένδικο μέσο για να προβάλουν τις αιτιάσεις τους βάσει του άρθρου 3.

52. Η Κυβέρνηση αμφισβήτησε τον ισχυρισμό αυτό και υποστήριξε ότι τα παράπονα ενώπιον του εισαγγελέως και του Συμβουλίου των Φυλακών βάσει του άρθρου 572 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και του άρθρου 6 του Ποινικού Κώδικα αντίστοιχα συνιστούσαν αποτελεσματικά ένδικα μέσα.

53. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης. Σημειώνει επίσης ότι αυτή δεν προσκρούει σε κάποιον άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει συνεπώς να κηρυχθεί παραδεκτή.

54. Για τους ίδιους λόγους με εκείνους που οδήγησαν στην απόρριψη της ένστασης της Κυβέρνησης περί μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων (βλέπε

πιο πάνω παραγράφους 36-41), το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13, εξαιτίας της έλλειψης οποιωνδήποτε πραγματικών ενδίκων μέσων για την προβολή των παραπόνων των προσφευγόντων σχετικά με τις συνθήκες της κράτησής τους.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

55. Σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

56. Για την μη χρηματική ζημία τους οι προσφεύγοντες αξιώνουν ποσά που κυμαίνονται μεταξύ 7.000 και 10.000 ευρώ (EUR), ανάλογα με την διάρκεια της κράτησής τους. Επικαλούμενοι τις αποφάσεις του Δικαστηρίου *Stoica κατά Ρουμανίας* (αριθ. 42722/02, 4 Μαρτίου 2008), *Galotskin κατά Ελλάδας* (αριθ. 2945/07, 14 Ιανουαρίου 2010) και *Ταγγατίδης και λοιποί κατά Ελλάδας* (αριθ. 2889/09, 11 Οκτωβρίου 2011), οι προσφεύγοντες ζήτησαν τα ποσά που θα τους επιδικαστούν να κατατεθούν σε έναν τραπεζικό λογαριασμό ο οποίος υποδείχθηκε από τους εκπροσώπους τους, λόγω του αριθμού των προσφευγόντων και της πολυπλοκότητας των συναφών λογιστικών ζητημάτων.

57. Η Κυβέρνηση αμφισβήτησε τις αξιώσεις αυτές. Υποστήριξε ότι τα αιτούμενα από τους προσφεύγοντες ποσά ήταν υπέρογκα. Κατά την άποψη της Κυβέρνησης, η μόνη διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε επαρκή δίκαιη ικανοποίηση. Η Κυβέρνηση αμφισβήτησε επίσης την ανάγκη να καταβληθούν όποια ποσά τυχόν επιδικαστούν σε έναν μοναδικό τραπεζικό λογαριασμό που θα υποδειχθεί από τους εκπροσώπους των προσφευγόντων.

58. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι προσφεύγοντες πρέπει να βίωσαν ταλαιπωρίες και απογοήτευση εξαιτίας των παραβιάσεων των δικαιωμάτων τους βάσει του άρθρου 3. Αντιθέτως, η διαπίστωση μιας παραβίασης μπορεί να αποτελέσει αφ'εαυτής επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για την παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης η οποία απορρέει από την έλλειψη πραγματικών ενδίκων μέσων σχετικά με τις συνθήκες

αυτές (βλέπε πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση Ananyev, § 173). Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, όπως απαιτείται από το άρθρο 41 της Σύμβασης, επιδικάζει σε έκαστο από τους πρώτο και δεύτερο από τους προσφεύγοντες 9.000 EUR, σε έκαστο από τους τρίτο και πέμπτο από τους προσφεύγοντες 7.800 EUR και στον τέταρτο προσφεύγοντα 6.500 EUR, πλέον οποιουδήποτε φόρου που μπορεί να οφείλεται επί των ποσών αυτών.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

59. Οι προσφεύγοντες αξιώνουν επίσης 2.500 EUR για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου, αναφέροντας ότι είχαν συνάψει ένα συμφωνητικό για την παροχή νομικών υπηρεσιών με τους εκπροσώπους τους. Ζήτησαν να καταβληθεί το ποσό αυτό να κατατεθεί απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό που υποδείχθηκε από τους εκπροσώπους του.

60. Η Κυβέρνηση προέβαλε ότι μόνον οι αξιώσεις που στηρίζονται σε έγγραφα θα πρέπει να επιδικάζονται και ζήτησε την απόρριψη της αξίωσης των προσφευγόντων για έξοδα.

61. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι προσφεύγοντες δεν προσκόμισαν αντίγραφο του συμφωνητικού για την παροχή νομικών υπηρεσιών με τους εκπροσώπους τους. Κατά συνέπεια, απορρίπτει την αξίωσή τους.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

62. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να ευθυγραμμίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας με το επιτόκιο της οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς τους πέντε πρώτους προσφεύγοντες και απαράδεκτη όσον αφορά τον έκτο προσφεύγοντα.
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.
3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης.
4. *Αποφαίνεται*
 - (α) ότι το εναγόμενο Κράτος πρέπει να καταβάλει εντός τριών μηνών στους προσφεύγοντες τα ακόλουθα ποσά για την μη χρηματική βλάβη τους, πλέον οποιουδήποτε φόρου ο οποίος μπορεί να οφείλεται επί των ποσών αυτών:

- (i) 9.000 EUR (εννέα χιλιάδες ευρώ), σε έκαστο από τους πρώτο και δεύτερο από τους προσφεύγοντες,
- (ii) 7.800 EUR (επτά χιλιάδες οκτακόσια ευρώ), σε έκαστο από τους τρίτο και πέμπτο από τους προσφεύγοντες,
- (iii) 6.500 EUR (έξι χιλιάδες πεντακόσια ευρώ), στον τέταρτο προσφεύγοντα.

(β) ότι από την λήξη της πιο πάνω προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξάνονται κατά τον χρόνο της υπερημερίας με έναν απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς εκείνο της οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

5. Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά,

Συντάχθηκε στα αγγλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 20 Απριλίου 2017, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού του Δικαστηρίου.

(υπογραφή)

Renata Degener

Αναπληρώτρια Γραμματέας

(υπογραφή)

Ledi Bianku

Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- 1/ Ο Ervis CELA είναι αλβανός υπήκοος γεννηθείς το 1988
 - 2/ Ο Fatos SHEHAJ είναι αλβανός υπήκοος γεννηθείς το 1984
 - 3/ Ο Ιωάννης ΘΕΟΔΩΡΟΥ είναι έλληνας υπήκοος γεννηθείς το 1984
 - 4/ Ο Παναγιώτης ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΗΣ είναι έλληνας υπήκοος γεννηθείς το 1959
 - 5/ Ο Αριστείδης ΝΤΕΜΠΕΓΛΕΡΑΣ είναι έλληνας υπήκοος γεννηθείς το 1957
 - 6/ Ο Ιωάννης ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ είναι έλληνας υπήκοος γεννηθείς το 1964
- 5.124

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου

εγγράφου από τα αγγλικά.

Αθήνα, 22 Μαΐου 2017

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετροτσόπουλος